

SMARTINSKI VESTNIK

NOTICIERO DE SAN MARTIN
GLASILO DOMOBRANCEV
IN DRUGIH PROTİKOMUNISTIČNIH BORCEV
REGISTRO NACIONAL Nº 393.650 - 2-X-1952

II. LETO

San Martín, 1. februarja 1953

Štev. 6

DRAGOCEN PAPIR

Stopil sem k zavednemu domobrancu, češ: „Saj boš naročil ŠV.“ — „Menda vendar,“ mi skoči v začetni nagovor. „Kar pošljite vse številke, slišim prav dobro oceno o listu.“ Njegova žena, ki si je dala opravlja z otrokom, se urno približa, češ: „Francelj pusti no, že spet nova naročba, saj vendar imamo že toliko papirja pri hiši in začne naštevati naše tukajšnje slovenske katoliške časopise. „Pa že rajši pustim kaj drugega, če bi bilo na tem, domobranski list pa na vsak način naročimo, pa tudi ostalo bomo obdržali, ker je vse prav dobro in koristno.“ Tako je odločil gospodar Francelj in ženka, ki pozna svojega odločnega moža, utihne, le jezno me ošvrkne s pogledom in odide k otroku.

Zbolelo me je, ko sem slišal tak razlog za odklonitev našega glasila, ki zahteva pač tako malo plačila in vendar služi tako dobri in koristni stvari. Dalo mi je misliti. Res na zunaj je časopis drug drugemu enak, enak papir, enake črke, pa vendar je ogromna razlika, kaj posamezni papir piše in kaj prinaša v hišo!

Papir je sam na sebi nedolžen, vendar napravi lahko veliko škodo ali tudi korist. Zahvaljujoč se velikim narodnim voditeljem, učenikom in kulturnim delavcem smo Slovenci baš po dobrem papirju zavedno krščanski in razmeroma visoko kulturni narod. Pred vojno je izkazovala statistika, da je med našim narodom izšla vsak tretji dan nova slovenska knjiga, kar je še pri velikih narodih težko najti. Da nam je ta odlika lahko v ponos, ugled in korist, nam pričajo tudi drugi narodi.

Glavni delež na tem dejstvu ima slovenski tisk, za katerega smo se Slovenci vedno zanimali in radi podpirali. Spomnimo se, kak ponos je za nas Mohorjeva družba, ki je razširila visoke milijone dobrih knjig med naš slovenski narod po celem svetu. Li nismo Slovenci v Jugoslaviji veljali nesporno za najbolj kulturni narod. Nedavna razstava slovenskega tiska v emigraciji v Moronu je našemu celokupnemu narodu v veliko čast in priznanje. Že veliko število knjig in časopisja osupne človeka, kaj še le, če pomislimo kako je ta tisk nastal — ustvarjali so ga brezdomci, ljudje tavajoči po Evropi, često lačni, prezebajoči v svojih barakah, po 100 mož v eni plehnati „stavbi“. Poleg tega duševno strti, zbegani, negotovi jutrišnjega dne. Sedaj v emigraciji se pa ta in oni cel dan, celo noč muči kot peon v zaduhli vroči tovarni; poleg tega pa še skrbi za opravo in red v sobi, mnogokrat sam še kuha, pa še vjame čas za kulturno delo. Založbe, uredništva ne dajo tu nikakega honorarja, pa se le dobijo idealni ljudje, ki skrbijo, da časopis, knjiga, revija, list dobiva dovolj tečne in zdrave hrane. To so pravi narodni delavci. Alj ne zasluži že samo to dejstvo, da se tak „papir“ podpre, čita in širi, seveda če je krščanski, naroden in moralen. Kdor te potrebe in nuje ne razume, je v njem malo kulture in narodne zavesti. Da smo odklanjali vse papirje, kot je ona teta hotela, kje bi bil naš narod danes! Res, da je treba žrtvovati časa za branje in denarja, pa to vrši vsak kulturni narod na svetu! Brez žrtve ni sadu! Še enkrat povdarimo: knjiga, članek, že po trudu,

ki ga je vložil avtor v svoje delo, zasluži priznanje in podporo. So knjige, ki so plod ogromnega truda celega življenja pisateljevega. Naš največji pisatelj Ivan Cankar je sam priznal, da je svoje že spisano slovstveno delo, predno je šlo v tisk, po 14 bral, črtal, popravljal, izboljševal, spopolnjeval, izboljšaval. Spominjam se, kako mi je dr. Korošec naročal: „Vsako delo prav skrbno preglej, predno gre v javnost bodisi z besedo (govor, avdijenca, intervencija) ali pisano. Jaz se za vsak razgovor s kraljem Aleksandrom pripravim, že naprej napišem nameravani razgovor; uvidevam, da mi je ta praksa dala prav.“ Pisatelju Sienkiewiczu so Poljaki za njegov svetovno znani roman „Z ognjem in mečem“, ki je prestavljen v mnogo jezikov, poklonili krasen grad. So se zavedali, zakaj! Kaj „papir“ napravi v ljudstvu, vedo komunisti, ki so celo v letih, ko so v Rusiji milijoni od lakote umirali, v sto in sto milijonih po celem svetu podpirali svoj „papir“ in danes vršijo isto — žal z ogromnim uspehom.

Kaj naš tisk „Šmartinskega Vest-

nika“ in knjižna založba „Slovenska Beseda“ stremi doseči s svojimi publikacijami, vemo — zato je vsak uverjen protikomunistični Slovenec dolžan nas podpirati.

Pred leti je bilo na Poljskem postreljenih 12.000 protikomunističnih poljskih vojakov — v Katynu. Poljaki so trdili, da so to hudodelstvo zagrešili ruski komunisti; a ti so metali krivdo na Nemce. Poljsko časopisje je celo desetletje pisalo o teh zločinah nad Poljaki — in glej, pred nekaj tedni je angleški vladni predsednik Churchill v Ameriki predlagal, da se na najvišjih mestih svetovne politike to vprašanje razčisti in dokončno reši. Ogromen uspeh Poljakov!

Je pa tudi dokaj dokazov, da se kulturni delavci, katere lastni narod prezira in ne podpira, obrnejo do tujih ljudstev, katere potem oplojajo s svojim duhovnim delom. Ni to prav, a je razumljivo.

Slovenci! Podpirajte naš list! Šmartinski Vestnik je posvečen visoki ideji slovenskega domobranstva in protikomunističnemu boju! Š

ORLOV VRH NA LJUBLJ. GRADU

Kmalu po ustanovitvi domobrancev se je dvignila lepa misel: „Napravimo si božjo njivo v osrčju naše slovenske domovine v Ljubljani in po možnosti polagajmo vse padle in umrle domobrancelje v to našo skupno pokopališče slovenskih domobrancev, ki bodi za vedno svet kraj vsem katoliškim in protikomunističnim Slovencem.“ K tej lepi ideji se je pridružila še druga, prav primerna. „Na ljubljanskem gradu bodi ta mirodvor, ki bo kril trupla junaških borcev.“ In zares! Nekaj sto metrov od starih utrdb, pod šancami na ljublj. gradu, v tistem šumečem smrekovem gozdiču so slovenski fantje pripravili obširen prostor, kamor so legali naši padli ali od ran umrli domobranci v lepem vojaškem redu drug poleg drugega, kot so tolikokrat prej med živimi stali na lepem Dolenjskem in Notranjskem v lepo urejenih vrstah. In ko je prišel vseh mrtvih dan, tedaj se je vršil na Orlovem vrhu

ginljiv obred: Vsi grobovi so bili v rožah in lučkah, vsa božja njiva lepo okrašena za njihov praznik. Kar moč veliko domobrancev v strumnih odredih in mnogo civilnega prebivalstva, še več z dežele, je napolnil šumeči gozdič. Višji domobranski poveljnik je govoril mrtvim domobrancem v spomin, poudarjajoč njihove žrtve za domovino in kulturno človeštvo. Nato je pa višji domobranski častnik pozival po imenu vse počivajoče borce — a mesto posameznika je odgovoril njegov četni poveljnik: „Je padel za domovino!“ — in tako se je ponavljal tak pretresljiv odgovor vsako leto v večji vrsti. Ginljiv obred je pretresel žive soborce in njihove navzoče domače. Nato je vojaški kurat izvršil molitve za mrtve — padle.

Zdaj pa ni več božje njive na Orlovem vrhu — ne križev — ne vencev — ne lučk in ne — grobov.

Podli krvoloki — komunisti — so ob prevzemu oblasti v Ljubljani opustošili lepi tihi mirodvor! Križe so populili in zmetali proč, cvetke so pomandrali, lučke so pogasili — grobove zrušili in božjo njivo preorali, da se ne pozna več, kje so se bočile male hišice nad gnijočimi in zginitimi trupli slovenskih katoliških mož in fantov — borcev. Zastaja nam beseda — pero!

Znašati se nad mrtvimi in tako kazati svojo „oblast“ je lastno grdi smrdljivi živali — hijeni — ki prevrača grobove, da ogloda kosti mrtvih.

In naj bodo tako podli krvoloki kdajkoli in kjerkoli uvrščeni med kulturno človeštvo? Ni ga dejanja, ki bi mogel zbrisati z njih duše in zgodovine taka barbarska početja!

Zato pa mi fantje in možje dvigajmo spomin velikih pokojnih — junakov

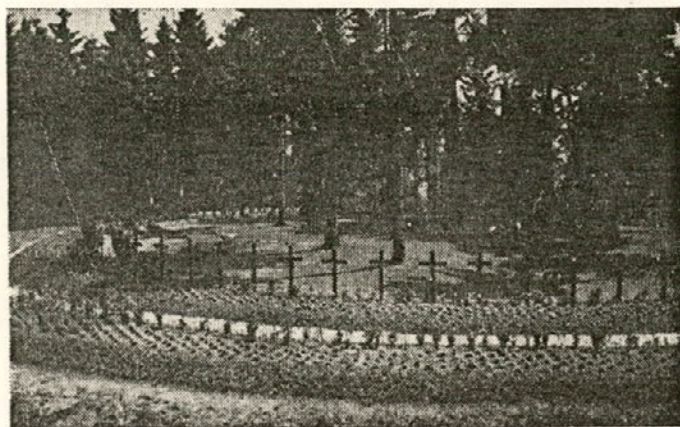
iz prijazne vasice mrtvih — Orlov vrh. Zapijmo našo staro slovensko vojaško:

Oj ta vojaški boben,
ta bo meni vel'ki zvon,
oj ta mi bo zazvonil,
kadar jaz umrl bom. Bim, bom.

Oj ta vojaški sablja,
ta bo meni svetla luč,
oj ta mi bo svetila,
kadar jaz umrl bom. Cin, cin.

Oj ta zelena trata,
ta bo meni zadnji dom,
oj tamkaj bom počival,
kadar jaz umrl bom. Bim, bom.

Oj ti slovenski fantje
bodo pokopali me,
vsi bodo me spremili
na zelene travnike. Bim, bom.

Orlov vrh na ljubljanskem gradu, pokopališče naših junakov

RECUERDO

Se suele decir que el hombre corrige sus yerros en la desgracia. ¿Y acaso no fué grande la nuestra al vernos la necesidad de abandonar la hermosísima patria que nos sonreía, para ir en busca de amparo y asilo a otras regiones vivificadas por el sol de la libertad? Cosa más extraña aún es que, al ponernos los eslovenos del lado de Inglaterra y América en esta última conflagración mundial, la primera hospitalidad nos han dado precisamente las naciones vencidas: Austria e Italia. Hemos es-

tado en varios campos de concentración, en Carintia y en Italia. Y en todas partes se nos ha recibido favorablemente, con toda consideración. Ahí pudimos comprobar que la población no nos tuvo como por enemigos, al demostrar su atención y generosidad desviviéndose para socorrernos y aliviar el peso de la desgracia que nos oprimía. Crece de punto nuestra admiración y gratitud, cuando nos vienen a la memoria esos momentos difíciles que nos tocó vivir en Yugoslavia, después de la primera

guerra mundial contra Italia con la pérdida de la Carniola interior, Goricia, Trieste e Istria y contra Austria al reclamar la Carintia eslovena, ante la hospitalidad y tolerancia de que hemos sido objeto precisamente en esas naciones, por un designio especial de la divina providencia.

De esta pequeña porción de nuestro pueblo, inmigró la parte más considerable a la Argentina. Justo es que ex-

presemos nuestro más profundo agradecimiento hacia el jefe de Estado, el presidente Juan Domingo Perón. Por su prudencia y comprensión hemos conseguido no solamente el techo hospitalario sino también el trabajo y el sustento. Finalmente después de un largo peregrinar por la tierra no es dado disfrutar de la paz, de la justicia e igualdad que tanto deseamos.

STRAHOTA TABORIŠČ

C. C. I. C. MONIGO IN CHIESANUOVA

Številčno stanje taborišča se je s prihodom vedno novih transportov vidno večalo. Skoro „vaški“ mir je odstopal mesto živahnemu vrvežu. V že popreje omejeni, posebej omreženi prostor so prispele slovenske žene in dekleta. S tem je „karabinjer — Sultan“ dobil novega razmaha ter vztrajno čakal na kršitelje prepovedi. Strogo nam je bilo prepovedano približati se žici, ki nas je delila, zlasti pa še razgovarjati. Neki dečko iz Logatca je drago plačal svojo „zračno pošto“ (pismo ovito okoli kamna) znanki. Z verigo je bil privezan več ur na svojo posteljo, tako da se ni mogel premakniti in so mu noge skoro otrpnile.

V začetku avgusta je prispel transport iz Novega mesta, temu pa so sledili iz Čabra in Gorskega Kotarja. Italijani so vzeli v „zaščito“ mirne prebivalce, jih brez vsega prignali v Monigo, še preje pa so pred njihovimi očmi zažgali domove. Že itak revni ljudje so izgubili še poslednje — dom. Cele družine pa so z otroki vred (celo dojenčki) bile popolnoma odvisne od laškega kotla — polnega umazane vode. Zakonske moške so odvojili od njih žen in otrok, ki so napolnile ženski del taborišča. Bedasti „Sultan“ pa se je spravil nad najmlajše in jih postavljaj v red „por tre“. V najnežnejših letih so morali prestajati borbo za goli obstanek, kateri so mnogi odrasli podlegli. To sliko bi morali priobčiti sedanjim laški časopisi, ko v svet kriče o italijanskem značaju „Venezia Giulia“ in „Fiume“. S sistematičnim zločinskim iztrebljanjem slovanskega življa, so širili svojo Italijo proti vzhodu in v te svrhe

so bila postavljena koncentracijska taborišča. Pri tem so bili slabši od nekdanjih turških hord, ker niso prizanesli niti otrokom, da bi jih vzgojili za janičarje, temveč so jih z gladom ubijali. Morili so očeta, mater in otroke, dom so pa požgali ter tako ustvarjali zemljo za svoje kolone.

13. avgusta zvečer je prispel nov transport od Čabra in prostori taborišča so se prenapolnili. Zato je bila naslednjega dne odbrana skupina 500 moških za prevoz v drugo taborišče. Po izklicenju so nas popisali in dali vsakemu svojo številko. S tem trenutkom smo v resnici postali čisto navadna številka med desetisoči drugih. Pospraviti smo morali svoje stvari, nato so nas prešteli, naložili na avtomobile in prepeljali na postajo v Treviso v že pripravljene vagonce.

Po dveurni vožnji skozi polja in nasade smo prispeli na tovarno postajo Brentelle di Sopra v Padovo. Gosto obdani od italijanskih straž, z nabitimi puškami, smo v dolgi koloni po 5 v vrsti krenili po rahlo vzpenjajoči se asfaltirani cesti. Mogočna drevesa ob robu so nam otovorjenim dajala vsaj nekoliko hladu s svojo senco. Po nekako 2 kilometrih smo prispeli v Chiesanuovo. Na desni strani je stala cerkev z vitkim stolpom, levo pa smo uzrli zid in poslopja taborišča. Skozi široko odprta vrata smo vstopili van in gazili visoko travo, ki je pokrivala taborišče. „Campa“ je bil ravnokar dograjen, mi pa smo postali njegovi prvi stanovalci. Po obliki in razporeditvi je bil enak onemu v Monigo, vendar precej večji.

Običajnemu preštevanju oseb je sle-

dil natančen pregled kovčkov in nahrbtnikov, nato pa še žepov. Poleg nožev in britvic za britje je izginila tudi marsikatera ura ali denar. Mlad 12 leten slovenski pobič, sirota brez staršev, nekje z Dolenjske, oblečen v vojaško uniformo kot kaplar, nam je poveljeval. Drugi dan je fantek odšel iz „campa“ enako tudi neki „tenente“, po rodu Slovenec iz Trsta.

Ko je bil „pregled“ končan, so nas napodili v „reparte“ na gole deske, brez hrane in vode. Vse otrple od trdih ležišč nas je predramilo praznično zvonjenje iz cerkvenega stolpa, ki se je dvigal tik za „komando“ taborišča. Neumiti, lačni in žejni, ker ni bilo ne hrane ne vode, smo nejevoljni postavali po pločnikih. Šele pozno popoldne so nam razdelili porcije, deke in vsak je dobil v veliko slamarico prgišče slame, katero je skozi 8 mesecev

tako postavljaj, da so ga deske čim manj žulile.

Da smo padli na slabše ni bilo nikomur potrebno dopovedovati. Zjutraj od 7 do pol 8 je tekla voda in v tem času se je človek lahko umil, opral in naložil vode za žejo do naslednjega dne. Pri zajtrku smo bili postavljeni v vrste po tri, z neposredne bližine po so z vseh strani zijale v nas cevi nabitih strojnic in pušk. Tako smo bili obdani od žive ograje vojakov, za njo od žične s stražami ter končno visokega zidu. Spoznali smo, da bo življenje težje kot v Monigu. Italijani so bili popolnoma nepoučeni o tem, kako smo bili zajeti kot „ribelli“ na svojih — domovih. Ožigosani za uporne in krvoločne komuniste, ujeti v borbi, drugačnega postopka nismo imeli pričakovati od naših „zaščitnikov“.

(Se bo nadaljevalo)

M. RADOŠ:

PODRTI KRIŽ

(ZA DESETLETNICO VAŠKIH STRAŽ V BELI KRAJINI)

Marko od daleč za seboj sliši zadirčno govorjenje komunistov. Ni slišal vsega, kar so govorili, toda iz nekaterih besed, kot: „Križ... belček... letaki... tisk... shodi... tisk... svinja... izdajalec...“ je sklepal, da Jureta spotoma zaslišujejo... in iztleskov, da ga pretepajo. Iz nekaterih njegovih besed, kot: „Križ... Kristus Kralj vesoljstva, svoboda vesti... svoboda govora... tiska...“ mu potrjuje, da se jih krepko otepa; zato pa je tudi prejemal udarce.

Žgoče sonce že sili na poldan. Družba je že prekoračila prvi pas obširnih čemerniških gozdov. Hreščanje harmonike in vreščanje razbrzdanih partizank naznanjata, da vstopajo že v območje rdečega brloga. Tovariša z Markom skrajšata korak... Za njima kihne „matilda“... V čemerniški gozd zašumi krik: „Živel... Kristus... Kralj!“ Zamolkel padec... Tišina... TTako je Jure izrekel svojo četrto ter zadnjo in najvišjo misel — vso vsebino svojega življenja.

Po strelu, kot na dano znamenje — pritečeta dve partizanki in odvzameta mrtvemu Juretu moko. Nato se vsa

rdeča golazen zgrne okrog Marka. Partizanka potegne komandanta za rokav in molče pokaže na Marka, češ: „Kaj pa s tem?“... „Tega tička bomo naučili peti po naše, kakor smo njegovega brata, ki je svoj prvi izpit nocoj izborna izdelal, — če pa ne bo hotel, ga bomo poslali v „trinajsto brigado“ za Juretom.“

Ne daleč od rdečega brloga, pri naprej viseči pečini „Pač“, sedaj tudi Marku odvzamejo moko, mu zvežejo še nogi, kakor konju na paši, krog pasu mu pripašejo debelo žičnato vrv z debelim vozlom na plečih, kjer pričvrste močno, štiri metre dolgo konopno vrv, s katero ga privežejo k močni bukvi, kakor vola.

Na širok bukov štor, katerega Marko še more doseči — kolikor mu dopušča dolžina vrvi — mu postavijo za obed nekaj kosti in dve skorji kruha ter ga puste samega. Ker je lačen in truden, se na vse kriplje prizadeva, ob štoru kleče, na hrbtu z zvezanimi rokami, da z zobmi na štoru gloda kosti in skorji kruha, kakor pes... pa pes si vsaj s tacama pomaga... on si z rokama ne

more. Vsake pol ure pride partizanka pogledat po njem.

Popoldne si Marko v soparni vročini teši neznosni žejo z zvečenjem listja gozdnih pritalnih rastlin... Od daleč zasliši zamolklo grmenje... Zaželi si dežja, nevihte... karkoli, da si le uteši žgočo žejo... Od trenutka do trenutka narašča mrak... Na redko začno padati debele kaplje, katere Marko z veseljem pozdravlja... Liže jih s štoru, z listja, kamor katera kane... Ulije se ploha... med njo debela toča... Ozračje bičajo bliski, gromi, strele... Nevihta traja v noč... Obiski partizanke prejanjajo... Partizani so prepričani, da jim Marko ne more uiti.

Med nevihto se Marko stisne pod visečo pečino... Ne boji se nevihte. Saj krog njega na daleč v širokih krogih divja še hujša nevihta. Pa premišlja v tej uri z vso resnobo na zadnje dogodke: Na evharistični križ, na ves pogovor z Juretom, na obkoljenje po rdečkarjih, na zaslišavanje Juretovo med potjo, na njegovo junaško smrt. Prav dobro je poznal Jureta. Udeleževal se je katoliških shodov, kongresa Kristusa Kralja, katoliških taborov, prejemal pogosto svete zakramente, pomagal bližnjemu v stiski, celo z lastnimi velikimi žrtvami, bil predsednik Katoliške akcije in kot tak nastopal kot dober govornik na katoliških prireditvah, povsod branil katoliško vero, postavil na Rebrinah evharistični križ, sovražnikov pa ni imel. Ali je tak človek izdajalec, da so ga zato odstranili?...

Nevihta se je unesla. Grmenje in bliski ponehavajo. Samo še enakomerno dežuje. Še enkrat pride partizanka z vrečo čez glavo pogledat po njem. Marko jo samo pomilovalno pogleda in sprevrže razmišljanje na brata: „Kaj pomenijo besede rdečega komandanta, „ga bomo naučili peti po naše, kakor smo njegovega brata, ki je svoj izpit nocoj izborni izdelal?“ ...ali imajo kako zvezo s podiranjem evharističnega križa?... Moj Bog! Menda vendar ne! Če, ... če, pa vendar bi... on... Pa — saj ni zabredel tako daleč!!! In če... v resnici bi bil on tisti, ki je... potem vse te ure, ves ta dan trpljenja —... pa naj se konča s smrtjo ali rešitvijo... — prinašam pred Tvoj prestol kot žrtev

za spreobrnjenje mojega brata... Oče naš!...“

Marko zmoli tri očenaše in se nomiri Partizanke ni nič več na spregled. Ves brlog pospi, prepričan, da bodo Marka, ko se zjutraj prebude, našli na mestu in ga vzeli „v šolo“. Dež ponehuje. Marko se približa ostro odžaganemu bukovemu štoru, se s hrbtom nasloni nanj, in drgne konopne vezi na hrbtu zvezanih rok. Po daljšem naporu — pot mu curkoma polzi po obrazu — se mu posreči preglodati jih. Roki ima sedaj prosti... Oprosti si še nogi... Roki sta trdi i notrpli... Ne more ju dvigniti do žičnatega vozla na plečih, da bi ga razmotal... Časa ni za premišljanje... Stopi k bukvi, odveže od nje žično vrv in si jo naplete krog telesa ter previdno in tiho vtone — ob medlem luninem svitu — v obširnem čemerniškem gozdu.

Bojevniki za križ, dom in svobodo — Vaški stražarji hite v tem času učvrščevati svojo postojanko na Suhorju. Kraj je za obrambo strategično zelo prikladen. V njej vlada izboren duh in razpoloženje. Za poveljnika so si izbrali srbskega kapetana Vasiljevića, ki ga kličejo za „Iztoka“. Imajo ga radi, kakor lastnega očeta in so pripravljeni na njegovo besedo iti v ogenj ali vodo; in „Iztok“ ljubi svoje vojščake, kakor sinove. V svoji sredi imajo odločnega duhovnega očeta p. Norberta, ki s pravo in globoko požrtvovalnostjo skrbi za njihove duše in notranje utrjevanje, da so pripravljeni na najvišje žrtve.

Naslednje jutro, po tisti noči, ko je Marko taval po čemerniškem gozdu in se hotel rešiti na postojanko na Suhorju, odrine dvajset mož te postojanke v polni bojmi opremljeni na izvid proti vzhodu ob hrvaški meji. Brez večjih neprikladih — rdeči so se izogibali odločne borbe z njimi — pridejo po nižavju v bližino Krašnjega vrha in se vračajo čez hribe in pobočja na postojanko. Previdno oprezujoč na vse strani se spuščajo po strmih pobočjih pod Kunjčani na drugo stran klanca. Kakor so pozorni na vsako malenkost, uzrejo na dnu pobočja pod skalo neko negibno moško postavo. Opredno, misleč, da jim ne bila s tem nastavljena kakšna past, se bli-

žajo možu. Približajo se na nekaj korakov... Pred njim leži mož, nezavesten, opraskan, zvezan z žično in opleten z močno konopno vrvjo. Takoj zaslutijo, da bi mož ušel komunistom, pogledajo ga pobližje, in nekateri, ki so ga od prej poznali, so spoznali v njem Marka. Hitro narede iz vej zasilna nosila in ga pazljivo prenesejo na postojanko na Suhor. Ob skrbnem prizadevanju spravijo Marka kaj hitro k zavesti...

Marko misli s kraja, da se mu sanja. Šele, ko opazi, da ga obkrožajo sami znani obrazi, uvidi, da je rešen na postojanki na Suhorju. Okrepčan po skrbni postrežbi pripoveduje svojim drugom vsa doživetja zadnjih dni, in se z veseljem pridruži njihovim vrstam.

*

Proti koncu oktobra postojanka šteje že stopetdeset mož, izborna preskrbljena z orožjem, municijo in živežem. V svoje območje že šteje vso okolico do Luže pod Gorjanci, štrekljevca, Lokvice, Gabrovca in vse vasi med Suhorjem in Radovico.

Koncem oktobra, nekega meglenega jutra, si nadene četa trideset mož je-klene čelade, vzame s seboj dve stroj-nici, dve brzostrelki, karabinke za vseh trideset mož in potrebno municijo in odkoraka na daljši pohod proti Ostrižu nad Radovico ob hrvaški meji. Dva iz-vidnika, ki ju pošlje Iztok na izvid, se vrneta bojevnikom naproti in poročata, da sta opazila večjo skupino — sedem-deset do osemdeset ljudi — komunistov in komunistk na Ostrižu med staro graj-ščinsko podrtijo in Hranilovičem; v do-linici kurijo ogenj, pečejo pečenko in krompir ter se po svoje zabavajo. Iztok odredi, da petnajst mož z eno strojnico in eno brzostrelko tiho zasede grajščin-sko podrtijo, kjer imajo odlično kritje, sam pa odrine z drugo polovico mož, eno strojnico in eno brzostrelko, po ovinku — v megli — na nasprotno stran, kjer si poišče med drevjem svoj položaj. Če bodo začeli komunisti stre-ljati na njegov odred, bo to pomenilo, da je stvar treba vzeti resno; v tem slučaju, naj takoj otvorijo ogenj na sovražnika.

MATICA MRTVIH

95. Okoren Janez, Vrhnika, mizarski pomočnik, služil v Velikih Laščah, sam-ski, star 26 let, vrnjen iz Vetrinja in neznano kje ubit.

96. Markovčič Jože, Topol-Bloke, po-sestnikov sin, domobranski narednik v Rupnikovem udarnem bataljonu, sam-ski, star 21 let, vrnjen iz Vetrinja in ubit v Teharjih.

97. Lavrič Simon, Škrilje, delavec, do-mobranec v 21. četi na Igu, samski, star 21 let, vrnjen iz Vetrinja in ubit v Ko-čevju.

98. Gorše Franc, Prigorica, občina Dolenja vas pri Ribnici, okraj Koevje, posestnikov sin, domobranec v 16. četi, samski, star 23 let, vrnjen iz Vetrinja.

99. Gorše Anton, Prigorica, mizarski pomočnik, domobranec pri S. N. O. Z., samski, star 21 let, vrnjen iz Vetrinja.

100. Gorše Franc, Prigorica, posestni-kov sin, domobranski narednik v 16. četi, samski, star 30 let, vrnjen iz Vetrinja.

101. Bojc Lojze, Prigorica, absolvent, domobranski poročnik v 28. četi, samski,

Levo:

Repovš Anton st., v uniformi
avstrijskega huzarja (števil. 118)

Desno:

Repovš Anton ml. (števil. 119)

star 24 let, padel v borbi s komunisti 15. oktobra 1944 na Zaplazu pri Stični.

102. **Levstik Franc**, Prigorica, posestnikov sin, domobranec v 18. četi, star 31 let, vrnjen iz Vetrinja.

103. **Merhar Franc**, Prigorica, posestnikov sin, domobranec v 18. četi, star 36 let, vrnjen iz Vetrinja.

104. **Merhar Karel**, Prigorica, posestnikov sin, domobranec v 18. četi, star 28 let, vrnjen iz Vetrinja.

105. **Kromar Janez**, Prigorica, posestnikov sin, domobranec v 18. četi, samski, star 22 let, vrnjen iz Vetrinja.

106. **Klun Alojzij**, Prigorica, posestnik, domobranec pri artiljeriji, poročen, oče 2 otrok, star 35 let, vrnjen iz Vetrinja.

107. **Mihelič Ludvik**, Prigorica, posestnikov sin, domobranec v 18. četi, samski, star 22 let, vrnjen iz Vetrinja.

108. **Bratje: Nosan aJnez**, Prigorica, posestnikov sin, domobranec v 18. četi, star 34 let, vrnjen iz Vetrinja.

109. **Nosan Jože**, Prigorica, posestnikov sin, domobranec v 18. četi, star 19 let, vrnjen iz Vetrinja.

110. **Nosan Karel**, Prigorica, posestnikov sin, domobranec pri artilj., star 29 let, vrnjen iz Vetrinja.

111. **Arko Anton**, Prigorica, čevljar-ski pomočnik, domobranec v tehn. četi, star 33 let, vrnjen iz Vetrinja.

112. **Hren Slavko**, Prigorica, študent, domobranec v 18. četi, samski, star 22 let, vrnjen iz Vetrinja.

113. **Hren Jakob**, Prigorica, posestni-

kov sin, član V. S. v Dolenji vasi, samski, star 22 let, ubit v napadu komunističnih tolpa na posadko V. S. v Dolenji vasi marca 1943.

114. **Hren Ignac**, Prigorica, posestnikov sin, domobranec v 18. četi, samski, star 22 let, vrnjen iz Vetrinja.

115. **Brata: Lovšin Jože**, Prigorica, posestnikov sin, domobranec v 18. četi, samski, star 24 let, vrnjen iz Vetrinja.

116. **Lovšin Vinko**, Prigorica, posestnikov sin, domobranec v 18. četi, samski, star 21 let, vrnjen iz Vetrinja.

117. **Grajnar Ignac**, Prigorica, mizar-ski pomočnik, domobranec v 18. četi, samski, star 21 let, vrnjen iz Vetrinja.

118. **Repovš Anton st.**, posestnik na Božakovem v Beli krajini, rojen 1884, zaklan, pred smrtjo pa še mučen in nato vržen v globok vodnjak, kjer so ga vaščani dvignili in najslovesnejše pokopali. Še v zdravih dneh je natančno napovedal dan svoje smrti — praznik žalostne Matere božje, 15. september. — Njegov sin

119. **Repovš Anton ml.**, rojen 1908, umorjen 1942 zaradi svojega zavednega krščanstva skupno s sovaščanom fantom Pečaričem. Pred smrtjo se je prekrižal, nakar so mu komunisti izrezali tri križe na živem obrazu.

Correo
Argentino
Suc. Cdad.
Lib. Gral.
San Martín

INTERES GENERAL
Concesión 4848

List Šmartinski Vestnik izhaja mesečno. Letna naročnina za Argentino 15 pesov, v USA 1.5 dolarja, isto za Kanado; za ostale pokrajine tej valuti primerno. — Fantje in dekleta, zlasti domobranci, javite se za razpečevanje Vestnika. Uprava: Calle de los Derchos de la Ancianidad 180, Gral San Martin FCNGSM, Prov. Bs. As. — Tisk tiskarne Fed. Grote, Montes de Oca 320